

Kurum : Mine Sanat Galerisi
Başlık : Sanatçı Prof. Balkan Naci İslimyeli ile Söyleşi
@instagram canlı yayını
Konuşmacı : Prof. Dr. Balkan Naci İSLİMYELİ
Video Adresi : <https://youtu.be/7iI37rdnNFY>
Yayın Tarihi : 22 Mayıs 2020

Sunucu: Merhabalar. Merhaba, herkese hoş geldin diyoruz. Balkan hocamızı bugün ağırlayacağız konuşmamızda. Kendisi de geliyor, evet. Hemen hocamı davet ediyorum. Akademisyen, ressam, Türk Çağdaş Sanatın usta ismi, Profesör Balkan Naci İslimyeli. Hocam hoş geldiniz.

Balkan Naci İslimyeli: Hoş bulduk, merhaba, herkese merhaba.

Sunucu: Merhabalar hocam. Nasılsınız?

Balkan Naci İslimyeli: İyiyiz, iyiyiz. Sizler nasılsınız?

Sunucu: Harikasınız hocam.

Balkan Naci İslimyeli: Hepimizin birbirine benziyor.

Sunucu: Evet.

Balkan Naci İslimyeli: Hepimiz durumları birbirine benziyor, tutukluyuz yani bir anlamda.

Sunucu: Aynen hocam.

Balkan Naci İslimyeli: Evet.

Sunucu: Hocam bu arada izleyicilerimiz de gelmeye devam ediyor. Ben de biraz sizin için sorular hazırladım ama aslında sizin olduğunuz yerde çok da konuşmamak lazım yani ben her zaman sizin—

Balkan Naci İslimyeli: Estağfurullah, estağfurullah yok.

Sunucu: Anlattıklarınızdan çok feyiz alıyorum, çok güzel dinliyorum sizleri ama bir kısım sorular da hazırladım yönlendirici olmak adına.

Balkan Naci İslimyeli: Tabii, tabii. Şöyle bir okudum sabah.

Sunucu: Dilerseniz başlayalım, ister misiniz hocam?

Balkan Naci İslimyeli: Tamam, tamam.

Sunucu: Herkese tekrar hoş geldiniz diyoruz. Mine Sanat Galerisi olarak bugün hocamız Profesör Balkan Naci İslimyeli ile umarız keyifli bir sohbet geçireceğiz. Hocama ilk sorum şu olacak: Dünyanın da şu an içinde bulunduğu Covid-19 pandemisi var hocam biliyorsunuz hepimiz yaşıyoruz ve karantina günleriniz nasıl geçiyor onu merak ediyoruz açıkçası.

Balkan Naci İslimyeli: Şimdi karantina günleri herkes gibi aşağı yukarı. Ben evcil bir adamım, evimi çok seviyorum çünkü bütün oyuncaklarım evimde. Kitaplarım, koleksiyonlarım, efendim arşivlerim. Hepsi evimde bunlarla vakit geçiyorum. Sonra çok yoğun günlerimizde ihmal ettiğimiz

bazı şeyler programa alıp da ya başlayamadığım ya bitiremediğim ya da ikisi birden olan programları gerçekleştirmek şansını elde ettim. Bu da bana huzur verdi doğrusu. İşte yayına hazırladığım kitaplarım var sergilerin storybookları, taslakları, enstalasyonları vesaireleri... Hepsini temize çekip kayıt almaya çalıştım.

Sunucu: Aslında çok verimli geçti bir yandan, yani eve dönmek biraz da o anlamda.

Balkan Naci İslimyeli: Evet, herkesin ihtiyacı var. Bir de hayatın bizi ne kadar yorduğunu anlıyoruz.

Sunucu: Tabii, tabii hocam.

Balkan Naci İslimyeli: Yani bu kent uğraşında... Umarım bu karantina dönemi, bir sistem uyarısı da getirir beraberinde. Yani şu kent trafiğinden uzaklaşırız. Elimizdeki... daha kolay iletişim kurarız, şimdi olduğu gibi. Bu uyarı yapıldı, mesaj alındı bile. Sanıyorum bütün dünyada bu yönde değişme niyetleri var. Hatta bu sabah okudum Amerika'da pek çok üniversite gelecek yıldan itibaren bu sistemle eğitim yapacakmış. Bu da hep emek, iş gücü hem ulaşım sorunları büyük kentlerin, bu ulaşımın yarattığı kirlilik vesaire sorunlarla büyük şehrin dertlerinden uzaklaşıp, oksijeni bol bir ortamda evimizde gerektiğinde tabii.

Sunucu: Tabii.

Balkan Naci İslimyeli: Dışarı çıkmayacağız değil, bizim için bir beslenme alanı dışarı. Güzel alternatifler, güzel seçenekler akla getirdi.

Sunucu: Çok doğru.

Balkan Naci İslimyeli: O kaos içinde düşünemediğimiz imkanlar önümüze getirdi. Bu şey de iş gücü, emek ve para tasarrufu demek aslında. Bunu ülke düzeyinde gerçekleştirmek böyle bir şans getiriyor. İştiyorsunuz beni değil mi Ayşe?

Sunucu: Evet evet, evet hocam. Bir ara bir bağlantım duraksadı da ona takıldım.

Balkan Naci İslimyeli: Öyle bir sorun olduğunda beni hemen uyarın.

Sunucu: Tamam hocam.

Balkan Naci İslimyeli: Hemen gidermeye çalışalım. İşte böyle. Yani tabii bir dostları kaybettik, çok acı kayıplarımız oldu dünya çapında ve yurt içinde. Daha doğrusu bizim tanışmadığımız bir belaydı bu. Bütün dünya biraz şaşkıncı, hatalar da yapıldı ama bir tecrübe de kazanıldı.

Sunucu: Çok doğru, çok doğru. Keşke bu kayıplar olmasaydı ama belki pandeminin bu bize getirdiği bir takım yeni bakış açıları olacak en azından oraya tutunmak lazım.

Balkan Naci İslimyeli: Tabii, tabii.

Sunucu: İnsanız, doğaya neler yaptık onları biraz düşünmek lazım tabii kaybettiklerimiz için çokça üzgünüz, aynen.

Balkan Naci İslimyeli: Tabii, tabii, tabii bu şey belki sonraki sorunuzun yanıtı ama büyük bir bilinç getirdi. Yeni bir vuruş, yeni bir arayış getirdi dünya için. Bireysel olarak da toplumsal olarak da dünyanın tek bir dünya olduğunu ve bizim dünya sorunlarıyla baş etmemiz için rekabetçi bir düzenin, ayırıcı hatta düşman edecek unsurların da faşizan unsurların da milliyetçi kalıplardan sıyrılmamızı, daha bir bütünleşmemizi sağladı.

Sunucu: Çok doğru.

Balkan Naci İslimyeli: Bu mesajı hepimize ilettili. Çünkü bu dünya hepimizin kaybettiğı hepimizin kaybı olacak. Bu anlamda iyi uyarılar alındı. Ama o kadar kesin, katı bir sistem içinde hapsoldük ki bu sistemden bu tutsaklıktan kazanan insanların bu çıkarlarından vazgeçmesi küresel bir sivil toparlanmaya, sivil bir inisiyatif ortaya koymaya bağılı.

Sunucu: Çok doğıru.

Balkan Naci İslimyeli: Onun için iş bizlere düşüyor.

Sunucu: Evet.

Balkan Naci İslimyeli: Siyasilerden rejim kalıplarından sıyrılıp, bu olanaklarımızın değerini bilerek küresel bir dayanışma içerisine girmemiz lazım. Engellerin çok sert olduğunu biliyorum belki daha da sertleşecek ama bunu yapamazsak hem doğa hem onun unsuru olarak, unuttuğumuz bir üyesi olarak bizler, hem dünyanın kaynakları telef olacak.. Onun için bu küresel anlamda bir uyarı, yeni bir dünya sistemi. Bütün kalemleriyle, bütün kurumlarıyla bunu yenilemek yani bu bakışla yenilemek hatta bazılarını iptal etmek, imha etmek de gerekebilir. Sanat da bunların içinde bir konum almak zorunda.

Sunucu: Doğıru.

Balkan Naci İslimyeli: Sistemin paralelinde giden bir kar merkezi olmaktan veya o merkezlerin güdümünde olmaktan Sanat da yavaş yavaş kurtulur, daha özgür bir alan yaratılır.

Sunucu: Aslında bir... Evet hocam. Aslında çok ruhani bir şey. Bugün bile aslında içinde bulunduğumuz bugünlerde görüyoruz insanlar boyaya sarılıyor, kaleme sarılıyor hani amatörce dahi olsa bile yani evlerinde. Sanat aslında ne kadar ruhumuzu doyuruyor, müzik dinlemeye başlıyoruz, online konserlere giriyoruz, izliyoruz. Dediğiniz çok doğıru.

Balkan Naci İslimyeli: Tabii, tabii.

Sunucu: Yani işlerin burada, her şeyin özüne dönmek bakmak lazım sanat da dahil.

Balkan Naci İslimyeli: Tabii, tabii. Önce kendimizden başlamamız lazım.

Sunucu: Tabii.

Balkan Naci İslimyeli: Çünkü biz kendimizi dıştan içe inşa eden biriyiz. Kendi malzememizle inşa etmiyoruz. Dış basınçlarla işte aileden geliyor, eğitim kurumlarından geliyor, sistemin tümünden geliyor. Halbuki biz kendi kaynaklarımızla doğan canlılarız.

Sunucu: Doğıru.

Balkan Naci İslimyeli: Bunları ayıklama, ayırdına varma bilincine varma eylemlerini neredeyse unutuyoruz.

Sunucu: Çok doğıru.

Balkan Naci İslimyeli: Yani bizi inşa eden başka unsurlar var. Halbuki gelişim yolu, kendi kaynaklarımızdan dışarıya doğıru, yani seyahat bizim içimizden başlıyor. Başkalarına ve dünyaya ulaşıyor işte o Adımlar Sergisi'nde filan benim sembolik bulduğum şeyler bunlar. Yürüyüş... Yürüyüş gelişmek, farklı şeyler görmek, farklı açılar kazanmak eylemi.

Sunucu: Çok doğıru hocam. Ben şimdi size biraz da çalışmalarınızdan yola da çıkarak bir başka da soru sormak isterim. Aslında serileriniz, çalışmalarınızın pek çoğı içinde bulunduğumuz bu günlerde yeni de manalar kazandı hocam. Yani benim açımdan incelediğimde öyle düşünüyorum. 3

Örneğin 1996 yılında yapış olduğunuz “Günahlar ve Sevaplar”, “Sins and Good Deeds”adlı bir çalışmanız, bir seriniz vardı. Onu da size hatırlatarak aslında belki bugün içinde bulunduğumuz durumdan hepimizin kendine düşen sorumluluğu da alması gerekir. Az evvel de bahsettiğiniz gibi. Bir röportajınızda şunu söylemişsiniz “Suçluların hem gözcüsü hem tanığı hem de sorumlusudur sanatçı.” demiştiniz. Sanatçı insan vicdanının sözcüsü müdür hocam, biraz sizden dinleyebilir miyiz?

Balkan Naci İslimyeli: Tabii. Aslında işte Dostoyevski'nin ünlü lafı çok değerli. Onun gibi dünyaya sorumlulukla, içtenlikle, hatta ağır bir sorumlulukla yaklaşan ve karamsar sonuçlara varan bir kendini imhaya kadar bu sonuçları ilerleten sanatçılar dünyayı kurtarıyor. İşte Edgar Allan Poe, Shakespeare gibi Kafka gibi Dostoyevski gibi bütün Rus edebiyatını da katabiliriz. Anselm Kiefer gibi bunlar dünyanın sorumluluğunu taşıyan ve yaralarını açan halka da açan kendilerine de açan insanlar. Onun için ben bütün sergilerimde hatta çok önceleri “Hava, Su, Toprak, Ateş” sergisinde tabiatın imhasıyla, insan eliyle yok edilişi üzerine bir çoraklaşma üzerine bir seri yaptım. Bir tür doğa katliamı ve insanın bu katliamdaki rolü üzerine. Yani başlangıçları, başlangıçtaki gibi efsaneye göre bir yok olma sürecine adım adım nasıl yol aldığımız konusunda. Sonraki bütün sergilerde bunu sürdürdüm. İşte suç sergisinde, sizin dediğiniz gibi.

Sunucu: Evet.

Balkan Naci İslimyeli: İnsanlığın tarihsel suçlarını bir dökümünü yaptım ve bütün bu suçların merkezi de sessiz tanıkları olarak, sorumlu tanıkları olarak bizim üstümüze düşen şeylerin ne ölçüde gerçekleştirdiğimiz üzerine bir hesaplaşmayı. Suret sergisinde de. Yani özellikle bütün kariyerimde, bütün sergilerimde kendimden başlayarak, kendi sorumluluğumdan başlayarak doğaya, dünyaya ve başka insanlara ulaşan mesajlar vermeye çalıştım.

Sunucu: Çok doğru.

Balkan Naci İslimyeli: Dediğin gibi “Suç” da bunlardan bir tanesiydi. Benim en sevdiğim sergilerden biriydi.

Sunucu: Çok güzel bir işti. Peki hocam size şunu da soralım. Yine içinde bulunduğumuz dönemlerde aslında pek çok kişiler işte kurumlar geçmişe, eskiye, arşivlerine de dönmeye gayret ettiler. Bu bizim için de bir fırsat oldu aslında. Geçmişe bakış, sizin için de yıllardır aslında odaklandığımız, yaptıklarınızda yer verdiğiniz bir mesele, yöntem öyle söyleyeyim. Eskicilerden aslında bit pazarcılarında da almış olduğunuz, edinmiş olduğunuz objeler aslında sizin çalışmalarınızda engin, yeni çağırışmalar da sağlıyor bize. Bunlarla karşılıyor. Bize bu geçmişle kurduğunuz bağdan biraz bahseder misiniz?

Balkan Naci İslimyeli: Şimdi objelerden başlayalım. Ben objeleri birer canlı gibi yorumluyorum. Yani belirli bir ortam içinde doğmuş, belirli ellerle şekillenmiş, üzerinde o dönemlerin parmak izleri olan, anıları olan dolayısıyla gördüğümüzde bizim belleğimizi tahrik eden, belleğimize ilişkin pek çok şey taşıyan hatırlatmalar bunlar. Bir tür insanlığın aile ağacını diyelim.

Sunucu: Ne kadar güzel.

Balkan Naci İslimyeli: Bunları, bunları seçmek, dokunmak hatta çocukluğuma ilişkin şeyler de buluyorum bunlar içinde. Dolayısıyla bizim ulusal derdimiz olan unutmaya eğilimine karşı belki bir savunma bu benim yaptığım. Yani sanata ilişkin bir savunma. Çünkü bütün travmatik toplumlar defansif olarak, savunma olarak bir amnezi bir unutkanlık sağaltımı yolunu seçerler. Yani unuttuğunuz zaman sanki öyle bir sorun yokmuş gibi bilinç, ayıpları kapatır. Ama onlar alttan alttan yine sizi rahatsız etmeye devam eder. Sanatçı bu hatırlatmaları kaydeder. Önemli olan budur. Bu

kayıtlar, sanatçının hem bireysel sorumluluğu için hem toplumun vicdanı için birer belge niteliğindedir. Bunlar çok önemli. Ben hatıralarda geçmişle ilgili bütün ipuçlarında hem zamansal bir döngünün aşamalarını görüyorum. Çünkü bana göre geçmiş, şimdi, gelecek diye bir şey yok. Belki zamanın atomu olabilecek böyle tanımlayabileceğimiz anlar var.

Sunucu: Çok doğru.

Balkan Naci İslimyeli: An hem bir atom parçası gibi hem en küçük hem en yoğun hem en çok şey içeren parçalardır, atomik parçalardır. Bunun içinde bütün zamanlar yer alır ve bunun patlaması aslında yerinin bilinmesi, analiz edilmesi, açılması sadece düne ilişkin bir şey getirmez, aydınlanma getirmez. Düne, bugüne ve yarınlarla eşlik etmiş bütün projeksiyonlarımızı içerir. Çünkü bir an sonra geçmiş olur.

Sunucu: Evet.

Balkan Naci İslimyeli: Kendini takip eden anlar da tarihe karışır. Dolayısıyla zamanın içinde döngüsel bir birlik vardır ama uygarlık dediğimiz şey dilimler zamanı, kronolojik bir parçalanmaya tabii tutar bu da şizofrenik bir algı yaratır bütün dünyada. Kopma, yani yeniyi şartlanma, sadece yeniyi şartlanma, yeninin içindeki eskiyi görmeme. Bütün dönemlerin aslında gölgesidir. O dönemin içindeki zenginliği kaybetme... Çünkü bu bir algı projesidir aslında. Küresel bir algı projesidir. Bizim belli tüketimlere zorlar geçmişten sonraya kopararak. Bu bir tür, her düzeyde. Entelektüel düzeyinde, tüketim düzeyinde bir moda algısıyla toparlanan bir şeydir. Yani bugüne bakışı sermaye ihtiyaçlarıyla oburluğuyla birleştiren bir düzen fikri. Bunun insanları mutlu ettiğini zannetmiyorum. Belki bu pandemi bu konuda da ciddi bir uyarı aldı.

Sunucu: Evet.

Balkan Naci İslimyeli: Yani ve biz bir pazar değiliz veya bir kasa değiliz biz insanız. Biz lüks tüketimi olmadan da insani değerlerimizle ayakta durmalıyız ve kalıcı olanlar da bunlardır. Bu konuda bir iç hesaplaşma yarattığını düşünüyorum.

Sunucu: Çok çok doğru hocam ben de katılıyorum sizlere. En popüler olan şey bizlere dikte ediliyor hani bugünün trendleri öyle söyleyelim. Ama hakikaten geçmişle, yaşadıklarımızla, bize öz olanla buluşmamızın vaktidir belki bu da onun için bir adım.

Balkan Naci İslimyeli: Yani bu örnekle eleştirilen nostalji kavramıyla yani romantik bir eskiye tepeden bakma kavramıyla, bunun geçmiş ve kapatılmış dönemler olduğu kavramıyla açıklanabilecek bir şey değil postmodernizmin önerisi de zamanları karıştıran bir güncel sentez önerisidir. Kim ne anlarsa anlasın ben yapıtlarımda böyle anlıyorum postmodern yaklaşımı. Dolayısıyla biz Batıyla Doğu arasındaki zaman kavrayışı farkını bilincimize yedirmek zorundayız. Batı zamanı kronolojik parselli bir şey olarak görür ve her dönemini bir kazanca çevirir. Doğu ise zamanı döngüsel bir süreç olarak çıkarır ve bu süreç aslında bir var olma, doğanın var olma, doğanın ve insanın var olma süreciyle birdir, özdeşleştirilir. Bu farklar, doğuyla batı birleştikçe, birbirini anlamaya başladıkça harika bir senteze ulaşır diye umut ediyoruz.

Sunucu: Evet hocam çok doğru. Bu arada bir sonraki soruma da geçeyim. Ayrıca sizin çalışmalarınızda yine az evvel biraz değindiniz ama doğanın sunduklarını çok iyi gözlemlediğinizi ben görüyorum. Hatta örnek de vereyim bu arada aklıma gelmişken. "Hatırla" serginizin de afişinde de vardı mesela çöp torbaları olduğunu söylemişsiniz, Safranbolu'da denk gelmişsiniz sanırım ama onlar bambaşka bir şeye dönüşmüş. Hani ilk gördüğümüzde hani onu bile anlamamıştım açıkçası ben de. Onu da hatırlatayım size. Ve orada aslında siz anlamı büyüterek hani olanın da ötesine

geçerek izleyicilere sunuyorsunuz yeniden bu doğayı ve ben size doğayla olan bağınızla ilgili sormak isterim neler hissediyorsunuz, siz doğadan neler kapıyorsunuz sanatsal anlamda?

Balkan Naci İslimyeli: Biz doğanın bir parçasıyız belki bir ayrıcalıklı çocuğuyuz biz kendimizi ne kadar uzak aileden biri gibi hissetsek de eninde sonunda bütün ruhsal açlığımız, eksikliklerimiz doğadan şifalanıyor diyelim. Doğa bir sağaltıcı bütün sorunlarımız için. Hayvanları izlediğimizde, bitkileri izlediğimizde hiçbirinde oburluk görmüyoruz. Yaşama standartları içinde belirli bir kanaatkarlık, belirli bir yetinme, zamanını bekleme, birbirini besleme yani zincirleme... Dolayısıyla muazzam bir organizasyon görüyoruz doğada. Ama biz bunu bozmaya, kendi lehimize çevirmeye, örselemeye devam ediyoruz ve doğa da böyle intikamlar alıyor bizden. Ama çok büyük felaketlere doğru yol alıyor. Bunların işaretlerini de görmek ve önemlerini almak durumundayız. Çok geciktik de bu konuda açıkçası itiraf etmek lazım. Doğa bir hoca. Her şeyiyle mükemmel. Yani bir canlıda bütün bilimlerin öğrenebileceği matematik var, hesap var, derinlik var, gelişme yeteneği var. Biz bunların üstünü bilimle falan çözemeyiz. Biz anlamak zorunayız doğayı. Anladığımız ölçüde değiştirebiliriz. Bugünün dünyasında bu kapitalist ekonomilerde her şey doğa başta, doğa olmak üzere, her şey bizim hakimiyetimizi, zorbalığımızı bekleyen bir malzeme gibi görülüyor. Bu yeni kuşakları da etkiliyor.

Sunucu: Doğru hocam.

Balkan Naci İslimyeli: Başarı kavramı, servet kavramı bunlar üzerine kurulu. Dolayısıyla biz doğaya ihanet eden tek canlıyız. Öbürleri düzeni yürütüyorlar, aktarıyorlar bir anlamda da koruyorlar fakat insan en kirli üyesi. Doğanın mafyası.

Sunucu: Acı. Çok acı ama evet hocam doğru. Çok çok doğru. Bu arada sizi biraz geçmişe de götürüyüm. 1970'ten bu yana hem yurt içinde hem yurt dışında çok kıymetli sanatsal çalışmalara, sergilere imza attınız. Çok üretken, çok dinamik, çok enerjik, çok yönlü bir sanatçısınız. Geniş kapsamda malzeme ve teknik ve hatta boyut da kullanıyorsunuz hocam. Bu anlamda bize biraz daha bu araçlarla, kullandığınız medyumlarla olan ilişkinizi belki onları seçin sebebiniz veyahut tercihlerinizi bize anlatır mısınız? Nasıl ilerliyor o süreç sizin için?

Balkan Naci İslimyeli: Şimdi ben ressamım tabii. Görüntü benim için ikonografik değerde hatta kutsal değerde bir şey. Ama hepsinin merkezinin demin konuştuğumuz gibi doğa olduğunu, tüm doğamızın da içselliğimizin de doğanın bir parçası olduğunu biliyoruz. Bunu unutmadan ilerlemek hem duygusal olarak sizin sanatınıza bir içtenlik kazandırıyor, bir derinlik kazandırıyor ve ilerisi için, gelişmesi için aynı doğada olduğu gibi bir ritim kazandırıyor. Canlı bir ritim kazandırıyor. Bunlar benim için her zaman çok önemli oldu. Bunları kullandığınız zaman insani bir mesaj oluşturmuş oluyorsunuz. Anlattığınız ne kadar komplike olursa olsun hakikiliği nedeniyle insanda bir iç arayış, bir muhasebe gerekliliği yaratıyor veya heyecanı yaratıyor. Bence sanatın yapabileceği en güzel şey bu. Sadece görmek, izlemek, dekorasyon ögesi olarak kullanmak değil ondaki mesajla bir hamle yapabilme enerjisini, uyarısını alabilmesi sanat yapıtında.

Sunucu: Çok doğru hocam. Bu arada siz hem bir şair hem bir yazarınız bunu da belirtmek isterim izleyicilerimize. Yazıya olan sevginizi ve ilginizi biliyorum ve tabii ki takip ediyorum, görüyorum ve siz bunu plastik bir unsur olarak da çalışmalarınıza entegre ediyorsunuz. Özellikle “Yazımız Yazgımızdır” hatta benim de çok bayıldığım açıkçası bir seriniz. Onu da hatırlatarak yazıyla olan bağlarınızı size sormak isterim. Nasıl görüyorsunuz yazıyı?

Balkan Naci İslimyeli: Zaten bizim dilimizde “alın yazısı” dediğimiz şey bunu çok güzel özetliyor. Yani biz yazgımızla eski Yunanlar da şey diyor “İnsanın kaderi, karakteridir.” diyor. Yani bizim kendimiz, yazgımızı bir anlamda ihmal ederiz. Yazı aslında resim ben hiç resmin çok ciddi bir parçası

ve yazının uyarısı insana aşı olmuştur, hem resmin de temelini atmıştır. O resim aynı zamanda tekrar yazıya dönmüştür, dönmelidir veya resmin bir alternatifi olarak yer almalıdır benim yaptığım gibi. Çünkü doğada her şey soyuttur. Yani soyutla somut arasında bir fark yoktur bunu Doğu matematiğini düşünürsek, Batı ilmini çok ciddi olarak etkileyen Doğu matematiğini, geometrisini düşünürsek onu soyut ruhunu algılasak, her şeyin doğadaki her şeyin her canlının bu matematiğin bir ürünü olduğunu görürüz. Bu matematik neredeyse mistik değerdedir bir anlamda da çok ilmi, çok güncel bir değeri vardır. Bunları karıştıran bir şeydir. Soyutla somutu ayırmamız lazım.

Sunucu: Doğru hocam.

Balkan Naci İslimyeli: Soyut, somutun ruhudur, merkezidir. Bunlar birbirinin tamamlayıcısıdır. Diyalektik bir bütünlük içindedir. Bu yüzden biz matematiği, hayatın güzelliğinden ayırmamız lazım. Her canlının, her bitkinin, her aracın, her kalıcı olanın içindeki olağanüstü matematik hesabı doğanın her unsurunu barındırığımızda onu görüyorsunuz, o büyüleyici bir şey. Doğaya bakmanın en güzel yanından biri de bu.

Sunucu: Çok doğru hocam ve siz de bu soyut ifadeyi, yazıyı, kaligrafiyi bir şekilde işlerinize o anlamda da koyuyorsunuz aslında hem de matematik bir hesap da zaten var.

Balkan Naci İslimyeli: Yani benim resimlerimde yazı aynı zamanda bir resimdir. Hatta bunu kanıtlamak için dönem dönem bilinçli olarak okunaksız bir yazı kullanıyorum.

Sunucu: Evet, evet hocam.

Balkan Naci İslimyeli: Yani buradaki soyut anlam sadece bir insandan insana iletişim isteği, bir etki yaratmak, bir mesaj yollama isteği. Bence yazının içeriğinden daha önemli olan bu temas. İnsandan insana olan bir temasın aracı olması yazının.

Sunucu: Doğru hocam, çok teşekkür ederiz. Bir sorum daha var. O da dönemleriniz pek çoğunda portre çalışmalarınız olduğunu görüyoruz. Hatta büyük bir kısmında bizzat kendinizi de kullanıyorsunuz. Bu insan temasından bahseder misiniz? Siz ne dersiniz bu konuda?

Balkan Naci İslimyeli: Şimdi portre öyle bir şey ki hem yansıtıcı hem de yansıyan imgeyi içeren bir düzlem çünkü her insani ilişkide size yansıyan, yüzünüze yansıyan bir anlam vardır. Sizden de karşınızdakine hatta bunu genişletirsek dünyaya da yayılan bir anlam vardır. İşte buna biz dünya görüşü diyoruz. Yani yüz çok anlamlı, çok boyutlu bir düzlem. Aynı zamanda tekinsiz de bir düzlem çünkü hiçbir canlı, hiçbir insan masum doğmuyor. Bir takım doğum lekeleriyle doğuyoruz, bir takım karanlıklarla doğuyoruz. Yaşam dediğimiz şey bir aydınlanma süreci. İşte bunları ayıklayabilmemize olanak veren bir süreç. Onun için insanın yüzü bildiği veya bilmediği pek çok değerle veya şaibelerle genetik olarak zenginleştirilmiş çözüm bekleyen bir harita. Onun için yüz bana son derece ilginç gelir. Bir yüzü çözümlenmek aslında hayatın önemli bir parçasını çözümlenmek demektir. Düzlem değildir. Zaten portre sanatının tükenmeyen büyüklüğü, zenginliği de bunu kanıtıyor. Ben yüze bir kristal topun etrafında gezen gibi işte o iç malzemeyi, doğum lekelerini araştıran bir gözlem alanı gibi bakıyorum.

Sunucu: Yaşayın hocam. Bu arada hazır bunu konuşmuşken belki şunu da eklemek isterim: Bazı portrelerinizde siz bilinçli olarak gözü yok ediyorsunuz yani ortadan onu kaldırılıyorsunuz ki bu da ilginç gelirdi bana çalışmalarınıza baktığımda. Bazılarında bizzat hani o birey olarak var bazılarında o gözün ışıltısının ya da o ruhani tarafın kaybolması insana o da başka bir mesaj veriyor. Yani ikisinin de farklı manaları var değil mi?

Balkan Naci İslimyeli: Gözde tabii bakana, bakanın aldığı verilere kazandırdığı sonuçlara gözün, bağlı olarak bazen aktif oluyor bazen de bir karanlık oda gibi içe kapanıyor. Sizin o gölge dediğiniz şeylerin böyle bir benzetme ile tamamlayalım.

Sunucu: Tamam hocam. Bir sonraki konu da şu olacak size sormak istediğim. “Her Adım Bir Mucizedir” daha evvel de söylediniz hatta konuşmamızın başında. Siz gezgin de bir sanatçısınız. Çok keyifli geziler yaptınız. Yeni dünyalarla buluşuyorsunuz ve daha çok görmeyi, bilgeleşmeyi belki de önemsedığınızı düşünüyorum. İçinde bulunduğumuz bu dönemlerde aslında zaman ayırdığınız keşiflerin ne kadar kıymetli olduğunu bir kez daha hepimiz kendi adımıza gördük. Korona pandemisiyle beraber sizce bu yeni dünya bize neler getirecek, bu keşifler, geziler sizin için ne olacak, yanınıza kar mıdır hani öyle mi sayıyorsunuz hani öyle mi sayıyorsunuz bir kar olarak mı? Ne düşünüyorsunuz hocam?

Balkan Naci İslimyeli: Yok, sanatçı doğuştan bir gezgindir zaten.

Sunucu: Çok doğru.

Balkan Naci İslimyeli: Yani evinizde de olsanız, karanlık bir köşede de olsanız gezersiniz. Düşlerinizde, hayallerinizde, anılarınızda bir gezi süreci içindedesinizdir. Ama dışarı dönük geziler büyük karşılaşmalar getiriyor insanlara. Farklı açılar getiriyor farklı tanışmalar getiriyor. Dolayısıyla bu temas zenginliği sizin iç gezilerinizi, iç serüveninizi de güçlendiren bir süreç oluyor. Ben doyamıyorum çünkü herkes kendi ülkesini çok beğeniyor. Tabii biz de çok güzel bir ülkede yaşıyoruz. Bu bir abartma değil gerçekten dünya kültürünün en önemli parçalarından birinde yaşıyoruz. Fakat dünya gerçekten çok güzel, çok ilginç. Bozulmadan, dönüştürülmeden, yozlaşmadan görmemiz gereken hatta bu kötü gidişine o görülden sonra öngörüye dönüştürerek bunları dünya için müdahale etme isteği, arzusu, heyecanı yaratabiliyor geziler.

Sunucu: Süper hocam. Bu arada zamanımız da tabii işliyor. Ben son sorumu sorarken izleyicilerimize de şunu söylemek isterim belki Balkan hocamıza sorularınız vardır. Sizin sorularınız da olursa bekleyeyim ben şimdi kendisine iletayım, sorayım. Ve hocam size son olarak şunu sormak isterim. Yakın gelecekte çalışmalarınız, planladığınız projeleriniz var mı, ne durumdasınız bu konuda da size sorayım.

Balkan Naci İslimyeli: Bence sanat tekil bir eylem. Yani içinde doğaya ilişkin, öbür sanatlara ilişkin pek çok anlatım zenginliği taşıyan bir şey. Onun için ben bütün sanatları kıskanıyorum ve resim alanına yetmeyen değerleri çok önemsiyorum. Aslında bence sanatın kendisi şiir. Dünyayı değiştirecek şey ruh, aura bir şiir de bütün alanları kapsayan bir alan. Zaten dünyanın sorumluluğu şairler ve deliler tarafından öngörülebiliyor. Yani çünkü onlar yerel ahlakla, güncel ahlakla, kamusal ahlakla sınırlı düşünmüyorlar.

Sunucu: Düşünmüyorlar.

Balkan Naci İslimyeli: Düşünmüyorlar. Aidiyet duyguları çok evrensel, çok geniş. Onun için en lanetli insanlar da bunlardan çıkar. Ya da tamam benim için her zaman çok değerli olmuştur “Deli Gömleği” Sergimden de anlayacağınız gibi.

Sunucu: Evet hocam.

Balkan Naci İslimyeli: Evet. Onlar dünyanın filozofları.

Sunucu: Süper. Peki var mı hocam hakikaten projeleriniz yakında böyle düşündüğünüz ya da ertelenen belki hani şu an için yapamadığınız?

Balkan Naci İslimyeli: Valla birçok proje uygulama imkansızlıkları yüzünden gerçekleşemedi. Yani öyle sınırlı, o kadar güncel trüklere bağlı bir sermaye iletimi var ki sanatta, bu çok yüzeysel, çok sınırlı çok değersiz diyebileceğim birtakım türüklere harcanıyor. Yani sanata harcanan değer, bir bilinçle beraber yürüse, kamusal olan anlamda, çok daha iyi olurdu. Çok büyük projelerin çok büyük maliyetleri oluyor. Dışarda demeyeyim dünyada bunu finanse edebilecek bilinçte uluslar var. O ulusun varlıklı kesimleri var, devlet politikaları var. Bunlar hep sanatçıların arkasında duruyor. Dolayısıyla benim de çok büyük çaplı gerçekleştirilmesi şimdilik sadece çizimler ve projeler düzeyinde kalan isteklerim, heyecanlarım var onlar kayıtlı duruyor. Onun dışında dediğim gibi başta saydığım projeler; işte yazılar, ders metinlerim, hikayelerim şimdiye kadar yayınlanmamış şeylerimi bu arada toplama şansım oldu. Evet yazı kalıcı hakikaten.

Sunucu: Çok doğru.

Balkan Naci İslimyeli: Yazı paylaşma ve kalıcı olmaya çok daha elverişli bir alan. Benim de yazıya her zaman büyük bir saygım var.

Sunucu: Evet. Yazın hocam. Okuyalım. Siz paylaşın, dökün. Hakikaten yorumlarda da görüyorum “Yine müthiş sözlerle varsınız hocam.” Diyor. Bu arada Emel Hanım size bir soru sordu hocam. Pandemiden sonra sanat nasıl şekillenecek diye merak ediyor kendisi. Ne dersiniz, siz ne görüyorsunuz, ön görüyorsunuz?

Balkan Naci İslimyeli: Güzel bir soru. Sanatın iletişim açısından alanı genişliyor. Sanat korunaklı alanlardan, ticari alanlardan çıkarak hayata karışıyor. Bunların zaten öngörülerini yaşıyoruz ve gerçekleşen örneklerini yaşıyoruz. Dolayısıyla bu kastların içinde yer almayan kendinden sorumlu, gerçek sanatçı kuşakları üreyecek. Bunlar hazır ekonomi şablonları içinde değil hatta onların tehditleriyle değil özgür ve bağımsız bir dil oluşturacaklar. Bu katı kurumların, yerleşik kurumların bencilliğinden yaratı alanını koruyacak. Yani bir kent, yeni bir kent, yeni bir sokak dili oluşuyor. Bunun, bu dilin, bu literatürün insanlara çok daha açıcı, çok daha değerli mesajlar vereceğini yerel anlamda kentle beraber dünyayı da değiştireceğine inanıyorum. Bu süreç böyle bir başlangıca araç olur diye düşünüyorum. Gelecekteki sanat, bu hapishanelerden çıkacak. Sanat kurumları da kendini yenilemek zorunda. O kibirli, kast alanı yavaş yavaş hayata doğru evrilecek, onun gerçeklerinden yararlanacak; kurumların içine girecek hayat. Sadece kürsülerin üzerinde bir vazı, çiçek gibi kalmayacak. Hayatın içine girecek ve herkes ona ulaşabilecek. Onun da besleyici kanalları, yöntemleri sanatçıyı ve ürünlerini ayakta tutan yöntemleri, kolektif bir bilinçle halkın katkısıyla bu geniş kitleleri snobe eden alanlar daraltılacak ve gerçek bir söylem alanı açılacak. Ben bunu düşünüyorum, bunun olmasını istiyorum. Gidişatın da uyarılar eşliğindeki pandemi dahil, büyük şokların buna ciddi bir zemin hazırladığını düşünüyorum. O travmalar, yaşadığımız travmalar hem kültürümüzde hem birey olarak bizlerin üzerinde hem gelecek ekseninde büyük tahribatlar yarattı maalesef. Çünkü başta da dediğim gibi, unutmaya ihtiyacı insanı defansif bir tavrıdır, savunmacı bir tavrıdır ama sağaltıcı bir tavır değildir öyle sanılmasına rağmen. Onlar iyileşmemiş yaralar olarak tekrar su yüzüne çıkarlar ve sağlığımız için ruh ve beden sağlığımız için tehdit oluşturmaya devam ederler. Bunu paylaşım ile yenebiliriz.

Sunucu: Ne kadar güzel, çok doğru hocam. Başka sorularımız var mı izleyicilerimize soralım. Bu arada ben yine bir şey sorayım hocam size. Şu anda siz aynı zamanda bir tabii ki akademisyensiniz, eğitim veriyorsunuz. Sanat eğitiminde işler nasıl şu anda hocam belki biraz ondan bahsedersiniz. Nasıl dersleri yapıyorsunuz?

Balkan Naci İslimyeli: Tabii ben aykırı bir çizgi izliyorum. Müfredatçı bir hoca değilim. Kendi değerlerimi belirli bir sistem içinde aktarıyorum ama bu aktarma da bir emir komut süreci olmuyor. Öğrencilerin kendi kaynaklarını karıştırıyorum. Onları zaman zaman rahatsız ediyorum aslında. Kendine itirafları tahrik edip açığa çıkaramazsanız bir sanatçıda, bütün anlatım kaynaklarını ve dışa ilişkin münasebetlerini, detayları baştan kurutursunuz. Kendini anlayan, dediğim gibi, o genetik kodlarla açıkça yüzleşen, iyisiyle kötüsünü araştırabildiği kadar bir ayna karşısında onlarla yüzleşen bir süreçten sonra sanatçının anlatabileceği şeyler çoğalır. Dıştan içe değil, içten dışa doğru başlar ve o süreç dışarda da devam eder. O ilişki kurulduğu zaman devam eder. Dolayısıyla hayata bakışımızı belirleyen şey özümüzde kendimize bakışımızdır. Bunu öğretmek birinci tasam, ikincisi de tartışmayı öğretmek.

Sunucu: Evet.

Balkan Naci İslimyeli: Doğru ve yanlış kalıplarını uymadan, bunları düşünmeden, bunlar hakkında endişe duymadan soru sorma, cevap verme, tartışma yeteneklerini geliştirmek; bunlarla, bu yöntemlerle açtıktan sonra kabuğu içini gördükten sonra oksijenle temas eder, açık havayla. Ondan sonraki yollar onundur.

Sunucu: Çok doğru hocam. Aslında bu konuda tabii ben de katılmış oldum sizin bu yaptığınız şeye şu anlamda, "Ödünç Beden" sergimizi gerçekleştirdik hatırlarsınız geçtiğimiz yıl.

Balkan Naci İslimyeli: Evet.

Sunucu: Bu sergide de aslında hep duvarda sorularımız vardı ama siz o gün anlatırken ben bu soruları onlara sordum, öğrencilerime sordum onların düşünmelerini sağladım. Onlar da bana karşılık verdiler, cevaplar verdiler ve bu sergi öyle çıktı bu bir tartışmanın belki hatta aylar alan değil mi, hani dönemin başından sonuna o sürecin bir sonucu demiştiniz. Çok haklısınız o anlamda gerçekten ciddi düşünmeye itiyorsunuz ve belki sıradan bir yani beden bile o kadar mana kazanmıştı ki öğrencilerinizin yaptığı şeyle pek çok açıdan düşünülmüş olduğunu gördüm. Bu benim için bir örnekti sizin bu yaptığınız çalışmaya.

Balkan Naci İslimyeli: Kendilerinden başlayan adımlar hakiki oluyor.

Sunucu: Evet.

Balkan Naci İslimyeli: Hakiki muhataplarına ulaşıyor ve bunlar büyük bir özgüven kazandırıyor. Bir konuşma, bir tartışma açıklıyor, kazandırıyor öğrencilere. Dolayısıyla umduğumdan da güzel işler çıkıyor ama ilişkide kaybetmemeye çalışıyorum çünkü öyle kolay olmuyor. Direnmek en önemli şey. Önce bir özgüven, ne yapacağınızı bilmek ondan sonra dış basınçlara karşı savunacak bir donanımına sahip olmak. Bu sadece benim yapabileceğim bir iş değil. Çok değerli kültür hocaları var.

Sunucu: Tabii onlar da destekliyorlar.

Balkan Naci İslimyeli: Gayet tabi, gayet tabi.

Sunucu: Ne kadar güzel. Hocam sizleri de yorduk. Süremizin de hemen hemen sonuna geldik. Öncelikle gerçekten çok çok teşekkür ederim bize katıldınız, zamanınızı ayırdınız. Söylemek istediğini son bir şeyler varsa doğrudan size onu sorayım. Sonra da kapatalım hocam.

Balkan Naci İslimyeli: Söylemek istediğim şeylerin çoğunu söyledim. Anlamlı sorular getirdiniz. Dünyaya pozitif bir gözle her şey ileriye gideceği sonunda bütün çekişmelere savaflara rağmen sonunda dünyanın görmesek de görmek istemesek de pek çok iyi şeye de gebe olduğunu, bizim sorumluluğumuz bu yolu evrimleştirmek ve sürdürmek olduğunu söyleyebilirim. Herkesi de bu yola girmeye ve katkıya davet ediyorum. Ayrıca beni dinledikleri için de çok teşekkür ediyorum.

Sunucu: Çok güzel yorumlar da yazıyorlar hocam size.

Balkan Naci İslimyeli: Size de çok teşekkür ediyorum.

Sunucu: Bizler de çok teşekkür ederiz hocam. İyi ki katıldınız.

Balkan Naci İslimyeli: Bu teknoloji de harika oldu böyle çok daha geniş kitlelerle sözleşme... Kaydediyorsunuzdur umarım. Güzel, güzel. Herkese sevgiler.

Sunucu: Evet kapatıyorum şimdi. Sizleri de öpüyorum hocam, hoşça kalın. Çok sevgiler, saygılar tekrar. İzleyenlere de tekrar teşekkürler.

Balkan Naci İslimyeli: Herkese saygılar.

Sunucu: Hoşça kalın.

***** Video burada sona eriyor. *****